

Als burgers over hun kerk praten

Diverse parochies en gemeenten betrekken bevolking bij de uitbouw van hun kerkenplan

- Conceptnota-Bourgeois zet aan tot gedragen kerkenbeleid
- CRKC helpt parochies en gemeentes bij het betrekken van burgers
- Concrete invulling van participatie varieert van kerk tot kerk

Christof BOUWERAERTS

In juni 2011 publiceerde toenmalig minister van Binnenlands Bestuur Geert Bourgeois (N-VA) zijn conceptnota *Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk*. Daarmee gaf de Vlaamse regering de kerkelijke en gemeentelijke overheden de opdracht per gemeente een langetermijnvisie uit te werken over het toekomstige gebruik van hun parochiekerken.

Die visie moet volgens de nota-Bourgeois lokaal verankerd zijn. „Het in rekening brengen van de lokale context en lokale gevoeligheden is noodzakelijk bij het zoeken naar gedragen en haalbare oplossingen”, zo lezen we er. Her en der worden burgers dan ook actief betrokken bij het uitwerken van een kerkenbeleidplan.

Parochies en gemeenten die een participatietraject uitstippelen, kunnen voor begeleiding onder meer terecht bij het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC), een expertisecentrum voor het religieuze erfgoed. „Bij het ontwikkelen van een kerkenbeleidplan gaan wij uit van een proces in enkele stappen”, legt Jonas Danckers van CRKC uit. „Allereerst heb je nood aan een gedegen pastoraal

toekomstplan. Daarvoor zijn dekenaten, parochies en bisdommen zelf verantwoordelijk.”

Of parochianen reeds in die fase breed worden geraadpleegd, verschilt van plek tot plek. Soms bepaalt het pastorale plan bovendien al welke kerken behouden worden voor de eredienst en welke gebouwen een neven- of herbestemming krijgen. „In andere gevallen groeit die beslissing pas nadien”, zegt Jonas Danckers. „Dat verdere proces wordt doorgegaan aangestuurd door een gemengde werkgroep met vertegenwoordigers van de gemeente, kerkfabrieken en pastorale beleidsorganen. Zij vergelijken de noden en wensen van parochie en gemeente en ze maken een getailleerde inventaris van de gebouwen.”

Participatie leidt vaak tot originele ideeën, ook voor de pastoraal

Ook bij de samenstelling van dat overlegorgaan speelt het streven naar gedragenheid een rol. Zo werd in het West-Vlaamse Poelkapelle, waar de parochie de Onze-Lieve-Vrouwkerk zal delen met de buitenschoolse kinderopvang en een consultatiebureau van Kind en Gezin, gekozen voor brede vertegenwoordiging. „Zeker voor de ontwikkeling van de liturgische ruimte trokken we mensen uit diverse hoeken aan”, vertelt pastoor Bart Demuyneck. „Daarnaast betrokken we burgers die wat verder van het parochieleven staan, maar expertise hebben in kunst en architectuur. Via een website en Facebook houden we de bevolking ook op de hoogte.”

Het bredere publiek informeren, is meteen de volgende stap in het proces. Het CRKC begeleidde al diverse infomomenten. „Dergelijke gespreksavonden leveren vaak originele ideeën op, ook voor de pastoraal”, vertelt Jonas Danckers. „Die laatste bezorgen we dan aan het parochie-team. Soms starten we al met infosessies tijdens de inventarisatie, soms nadien. Belangrijk is dan ook dat je aangeeft hoever het proces gevorderd is en welke beslissingen genomen zijn.”

Ook in het Limburgse Kortessem, waar gemeente en parochiefederatie samenwerkten met de UHasselt bij de ontwikkeling van hun plan, stond het betrekken van burgers hoog op de agenda. „Studenten van UHasselt organiseerden zes dorpsvergaderingen”, zegt Jaak Simons, voorzitter van het centraal kerkbestuur. „Met behulp van aangepaste vragenlijsten brachten ze in kaart wat er leeft bij de mensen. Bovendien raadpleegden we uitgebreid de verenigingen en luisterden we naar individuele burgers met een uitgesproken mening of bepaalde expertise.”

Aanpassingen aan het decreet op het onroerende erfgoed zetten parochies en gemeenten in tussen aan tot vaart bij de uitwerking van hun kerkenbeleidplan. „Toch hoeft dat burgerparticipatie niet uit te sluiten”, zegt Jonas Danckers. „Eens goedgekeurd, kunnen burgers bovendien ook bij de concrete toepassing van het kerkenbeleidplan betrokken worden. Daaraan zal de komende jaren nog intensief gewerkt worden.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Vrouwendag

„ Het is vandaag Internationale Vrouwendag. Wat op 8 maart 1908 in New York begon met een staking in textielfabrieken, groeide uit tot een jaarlijks moment waarop we stilstaan bij de positie van de vrouw in onze wereld.

De emancipatie van de vrouw is een van de grootste omwentelingen uit onze recente geschiedenis. Ook een van de belangrijkste. De christelijke gedachte dat iedere mens uniek en evenwaardig is, werd pas na bijna tweeduizend jaar toegepast op de vrouwelijke helft van de bevolking. Er zijn nochtans goede redenen om gelijke rechten en kansen voor vrouwen na te streven. Principieel bekeken is het een kwestie van rechtvaardigheid. Pragmatisch bekeken is het de beste manier om alle talenten in de samenleving te benutten.

Er is evenwel nog een argument. Wanneer vrouwen mee verantwoordelijkheid dragen in leidinggevende functies, doen ze dat vaak vanuit andere invalshoeken dan mannen. Niet noodzakelijk beter, maar wel anders. Zo creëren ze meer evenwicht, een grotere veelzijdigheid. De wereld wordt meer compleet wanneer mannen en vrouwen samen aan het stuur zitten.

Politici lagen de voorbije weken terecht onder vuur wegens allerlei lucratieve mandaten en bijverdiensten. Als het over gelijke kansen gaat, maakt de politiek echter wel een goede beurt. In enkele decennia tijd slaagde de politiek erin om heel wat vrouwen naar onze parlementen en regeringen te loodsen. De bedrijfswereld kan er een voorbeeld aan nemen.

En hoe zit het met de religies? Die liggen vaak onder vuur voor hun visie op vrouwen. Met name de islam krijgt veel kritiek op dat punt. Die is helaas vaak terecht. Doet de katholieke Kerk het beter? Ja, maar er is nog heel wat marge voor beterschap. De Kerk erkent de gelijkwaardigheid van vrouwen in de samenleving. Belangrijke instellingen zoals het katholiek onderwijs behandelen meisjes en jongens volkomen gelijk. Dat is belangrijk, omdat het gelijke startkansen in het leven garandeert.

Toch zijn vrouwen zwaar ondervetegenwoordigd in de kerkelijke structuren. Dat heeft natuurlijk te maken met het exclusief mannelijke priesterschap. Ook los van die lastige (en volstrekt geblokkeerde) discussie valt er nochtans vooruitgang te boeken.

De Belgische bisschoppen beklemtonen dat vrouwen ook buiten het priesterschap verantwoordelijke functies kunnen bekleden. Dat is juist en er worden ook daadwerkelijk inspanningen geleverd. De recentelijk benoemde bisschop van Brugge, Lode Aerts, koos er uitdrukkelijk voor talentvolle vrouwen op te nemen in zijn beleidsplaatje. Ook in de andere bisdommen gebeurt dat almaar vaker. Het schip wendt langzaam de steven in de juiste richting. Toch is er nog werk aan de winkel. De historische achterstand is immers groot.

Vrouwen zijn echt nodig in onze Kerk. Een voorbeeld? De Belgische Kerk treedt tegenwoordig kordaat en alert op tegen seksueel misbruik. Dat was echter vele jaren anders, waardoor sinds 2010 een stroom aan schandalen boven water kwam. De meeste gevallen van misbruik dateren van decennia geleden, een tijdperk waarin amper vrouwen bij het kerkelijke beleid waren betrokken. Laten we ons even deze vraag stellen: zouden vrouwelijke beleidsverantwoordelijken niet alerter hebben gereageerd op seksueel misbruik? Waren mannen niet te laks? Te weinig gevoelig voor dat onrecht? We kunnen alvast niet ontkennen dat haast alle daders mannen waren.

De noodzaak om tot een beter evenwicht te komen tussen mannen en vrouwen is geen modegril, het gaat om een fundamentele kans om tot een betere Kerk te komen. Mannen moeten zich in geen geval bedreigd voelen. Ze zullen zelf beter functioneren in een evenwichtige omgeving waarin vrouwen mee de koers bepalen. ”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

In Poelkapelle informeert een werkgroep communicatie de bevolking. © Violet Corbett Brock